

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle hylkyjen poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merilain, alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain ja alusrekisterilain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle hylkyjen poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merilain, alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain ja alusrekisterilain muuttamisesta (HE 96/2016 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Tiina Ranne, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tuomas Aarnio, ympäristöministeriö
- lakimies Pekka Kouhia, Liikennevirasto
- johtava asiantuntija Ove Hagerlund, Liikenteen turvallisuusvirasto
- toimitusjohtaja Olof Widén, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- puolustusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa tehdyn vuoden 2007 kansainvälisen hylkyjen poistamista koskevan yleissopimuksen sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi merilakia, alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia ja alusrekisterilakia ehdotetaan muutettaviksi.

Yleissopimuksen tarkoituksena on varmistaa sopimusvaltion talousvyöhykkeellä sijaitsevan vaarallisen hylyn nopea ja tehokas poistaminen sekä siitä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. Yleissopimusta sovelletaan sen voimaan tulon jälkeen merenkulkuonnettomuuden seurauksena

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

syntyviin hylkyihin. Esityksessä ehdotetaan, että Suomi tekisi yleissopimuksen mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan Suomi soveltaa yleissopimusjärjestelmää myös alue- ja sisävesillä, koska suurin osa hylyn aiheuttavista merenkulkuonnettomuuksista tapahtuu valtioiden aluevesillä. Yleissopimuksessa veloitetaan aluksen päällikkö ja laivanisäntä ilmoittamaan välittömästi hylyn sijaintivaltiolle, jos alus on ollut osallisena merenkulkuonnettomuudessa, jonka seurauksena siitä on tullut hylky. Ilmoituksen saaneen valtion tulee ryhtyä tarpeellisiksi katsomiinsa, vaaraan nähden oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin hylyn aiheuttaman vaaran torjumiseksi. Sen tulee varoittaa merenkulkijoita ja asianosaisia valtioita hylystä sekä ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimiin vaarallisen hylyn paikantamiseksi ja merkitsemiseksi. Ensisijainen vastuu vaarallisen hylyn poistamisesta on aluksen rekisteröidyllä omistajalla. Yleissopimuksen mukaan aluksen rekisteröidyllä omistajalla on ankara vastuu yleissopimuksessa edellytettyjen toimenpiteiden kustannuksista. Hän voi kuitenkin rajoittaa vastuunsa aluksen koon perusteella siihen määrään, joka määräytyy kulloinkin sovellettavien varustajan vastuunrajoitusoikeutta koskevien säännösten mukaan. Aluksen rekisteröidyllä omistajalla on velvollisuus vakuuttaa yleissopimuksen mukainen vastuunsa silloin, kun aluksen bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 300. Korvausvaatimus voidaan esittää suoraan vakuutusenantajaa kohtaan.

Yleissopimuksella laajennetaan aluksen omistajan vastuuta koskevaa järjestelmää. Yleissopimus parantaa toimenpiteistä vastuussa olevien viranomaisten mahdollisuuksia saada korvaus vaarallisen hylyn paikantamisesta, merkitsemisestä ja poistamisesta aiheutuneista kustannuksista, erityisesti silloin kun kysymyksessä on ulkomaan lipun alla purjehtiva alus.

Merilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi luku, joka sisältäisi yleissopimuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset määräykset kuten määräykset Suomessa toimivaltaisista viranomaisista. Lisäksi aluksen kansallisuutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluksen hyväksymisestä suomalaiseksi ja suomalaisessa omistuksessa olevan aluksen merkitsemisestä muun valtion alusrekisteriin päättäisi liikenne- ja viestintäministeriön sijaan Liikenteen turvallisuusvirasto.

Yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan kolmen kuukauden kuluttua Suomen liittymiskirjan tallettamisesta. Yleissopimuksen voimaansaattamiseen liittyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtajana samanaikaisesti yleissopimuksen voimaantulon kanssa. Tarkoituksena on, että tallettaminen tapahtuisi mahdollisimman pian lakien hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Lain alusrekisterilain muuttamisesta sekä lain merilain muuttamisesta aluksen kansallisuutta koskevat säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Esityksessä ehdotetulla tavalla valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä tarkoitetun hylkyjen poistamista koskevan niin sanotun Nairobien yleissopimuksen hyväksymistä sekä esityksessä tarkoitetun ilmoituksen antamista. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä osin muutettuina.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. lakiehdotus

11 a luku

2 §. Aluksen päällikön ja laivanisännän ilmoitusvelvollisuus. Silloin kun hylky on Suomen yleissopimusalueella, suomalaisen aluksen on esityksen 2 §:n 1 momentin mukaan ilmoitettava yleissopimuksen 5 artiklan mukaisesti Liikennevirastolle, jos se on ollut osallisena merenkulkuonnettomuudessa, jonka seurauksena siitä on tullut hylky. Vastaavasti muun sopimusvaltion aluksen on tehtävä Nairobien yleissopimuksen 5 artiklassa tarkoitettu ilmoitus Liikennevirastolle ko. aluksen lippuvaltion lainsäädännön nojalla, mikäli se on ollut osallisena merenkulkuonnettomuudessa, jonka seurauksena siitä on tullut hylky Suomen yleissopimusalueella.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esityksen tarkoituksena on, että Liikennevirasto ilmoittaa myös ulkomaisen aluksen sille tekemästä ilmoituksesta asianosaisille merenkulku- ja ympäristöviranomaisille sekä varoittaa tällaisen ilmoituksen saatuaan merenkulkijoita ja asianosaisia valtioita hylystä. Näin ollen valiokunta ehdottaa, että 11 a luvun 2 §:n 2 momenttiin ja mainitun luvun 3 §:n 1 momenttiin lisätään maininta myös Nairobien yleissopimuksen 5 artiklassa tarkoitettua ilmoituksesta. Lisäyksillä otetaan sääntelyssä selkeämmin huomioon myös muiden sopimusvaltioiden alusten tekemät ilmoitukset.

3 §. Hylystä varoittaminen ja sen paikantaminen. Edellä 11 a luvun 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esille tuoduilla perusteilla valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttiin lisätään maininta Nairobien yleissopimuksen 5 artiklassa tarkoitettua ilmoituksesta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 96/2016 vp tarkoitetun yleissopimuksen ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 96/2016 vp sisältyvät 1., 3. ja 4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 96/2016 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

hylkyjen poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hylkyjen poistamista koskevan Nairobissa 18 päivänä toukokuuta 2007 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (Nairobin yleissopimus) lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Yleissopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

merilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan merilain (674/1994) 20 luvun 9 c ja 9 d §, sellaisina kuin ne ovat laissa 264/2013, sekä

muutetaan 1 luvun 1 §, 19 luvun 1 § ja 20 luvun 9 a ja 9 b §,

sellaisina kuin ne ovat 1 luvun 1 § laissa 1302/1999, 19 luvun 1 § osaksi laeissa 421/1995, 1363/2003 ja 686/2008 sekä 20 luvun 9 a ja 9 b § laissa 421/1995, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 1 a §, 7 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 421/1995, uusi 5 momentti, lakiin uusi 11 a luku sekä 21 lukuun uusi 3 d §, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

1 LUKU

Alusta koskevat yleiset säännökset

1 §

Aluksen kansallisuus

Alus on suomalainen ja oikeutettu käyttämään Suomen lippua, jos Suomen kansalainen tai suomalainen oikeushenkilö omistaa enemmän kuin kuusikymmentä prosenttia aluksesta.

Liikenteen turvallisuusviraston on hyväksyttävä muu kuin 1 momentissa tarkoitettu alus suomalaiseksi, jos:

1) Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen tai tällaisen valtion lainsäädännön mukaisesti perustettu oikeushenkilö, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan talousalueella, omistaa aluksesta enemmän kuin kuusikymmentä prosenttia;

2) alusta johdetaan ja operoidaan Suomesta;

3) aluksen omistaja, jos ei ole vastuussa aluksesta 2 kohdan mukaisesti, nimittää tätä tehtävää hoitamaan edustajan, jolla on vakinainen kotikunta ja asuinpaikka Suomessa; ja

4) alus on poistettu toisen valtion alusrekisteristä siksi ajaksi kun se on rekisteröitynä Suomen alusrekisteriin.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu hyväksyntä on peruutettava aluksen omistajan pyynnöstä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hyväksyä muun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettun aluksen suomalaiseksi, jos:

1) aluksen omistus-, hallinto-, luotonanto- tai rahtausuhteista voidaan luotettavasti todeta, että aluksen käyttö merenkulkuun on ratkaisevasti suomalaisten määrättävissä;

2) alus on poistettu toisen valtion alusrekisteristä siksi ajaksi kun se on rekisteröitynä Suomen alusrekisteriin;

3) alus täyttää alusturvallisuutta koskevissa säännöksissä uusille aluksille asetetut vaatimukset; ja

4) aluksen rekisteröinnin arvioidaan edistävän Suomen merenkulkuelinkeinoa ja sen työllisyyttä.

Jos 4 momentissa tarkoitettulla aluksella ei ole yhtään suomalaista omistajaa, edellytetään edellä säädetyn lisäksi, että Suomen kansalaisilla on aluksen ulkomaisen omistajayhteisön hallintoelimissä edustus tai mahdollisuus muulla tavoin osallistua päätösvallan käyttöön omistajayhteisössä.

Edellä 4 momentissa tarkoitettuun lupaan on sisällytettävä Liikenteen turvallisuusviraston tarpeelliseksi katsomat ehdot sekä maininta luvan voimassaoloajasta. Lupa voidaan myöntää enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Jos 2 momentissa tarkoitettun hyväksymisen tai 4 momentissa tarkoitettun luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai 4 momentissa tarkoitettulle luvalla asetettuja ehtoja ei täytetä, Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava hyväksyminen tai lupa, jollei poikkeamista voida pitää vähäisenä. Hyväksynnän tai luvan saaneelle on ennen hyväksynnän tai luvan peruuttamista varattava tilaisuus antaa selvityksensä asiasta.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettun hyväksynnän ja 4 momentissa tarkoitettun luvan hakemisesta, hakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä sekä 4 momentissa tarkoitettulle luvalle asetettavista ehdoista.

1 a §

Suomalaisessa omistuksessa olevan aluksen merkitseminen toisen valtion alusrekisteriin

Alus, jota 1 §:n 1 momentin nojalla olisi pidettävä suomalaisena, voidaan siirtää toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alusrekisteriin kyseisen valtion sellaisen lainsäädännön mukaisesti, joka koskee muiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisten tai oikeushenkilöiden omistamien alusten rekisteröintiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa Suomen telakkateollisuuden ja työllisyyden edistämiseksi luvan siihen, että alus, jota 1 §:n 1 momentin nojalla olisi pidettävä suomalaisena, merkitään muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alusrekisteriin tämän maan alukseksi, jos:

1) alus on rakennettu Suomessa ja se merkitään välittömästi valmistumisensa jälkeen tällaisen valtion alusrekisteriin;

2) aluksen ja rekisteröintimaan välillä on aluksen omistukseen, hallintaan tai käyttöön liittyvä todellinen yhdysside; ja

3) aluksen rekisteröinnillä arvioidaan olevan Suomen telakkateollisuuden ja työllisyyden edistämiseen liittyviä painavia syitä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun lupaan on sisällytettävä Liikenteen turvallisuusviraston tarpeelliseksi katsomat ehdot sekä maininta luvan voimassaoloajasta. Lupa myönnetään määräajaksi, joka voi olla enintään aluksen käytöstä tai hallinnasta tehdyn rahtaussopimuksen voimassaoloajan pituinen. Lupaan on sisällytettävä ehto, jonka mukaan aluksen siirtäminen edelleen kolmannen maan rekisteriin on kielletty.

Jos 2 momentissa tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai 3 momentin nojalla asetettuja lupaehdoja ei täydetä, Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava lupa, jollei poikkeamista voida pitää vähäisenä. Luvan saaneelle on ennen peruuttamispäätöksen tekemistä varattava tilaisuus antaa selvityksensä asiasta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lupa raukeaa, jos alus tai osuus siitä myydään ulkomaille siten, että alus lakkaa 1 §:n 1 momentin nojalla olemasta suomalainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettun luvan hakemisesta, hakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä sekä 4 momentissa tarkoitettun peruuttamispäätöksen sisällöstä.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

7 LUKU

Yleiset säännökset vastuusta

1 §

Laivanisännän vastuu

Aluksen rekisteröidyn omistajan vastuusta merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvan hyllyn poistamisesta säädetään 11 a luvussa.

11 a LUKU

Vastuu merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvan hyllyn poistamisesta

1 §

Nairobin yleissopimuksen soveltaminen Suomessa

Merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvan hyllyn poistamisesta määrätään vuoden 2007 hylkyjen poistamisesta koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa (SopS /2016), jäljempänä *Nairobin yleissopimus*.

Nairobin yleissopimusta ja tämän luvun säännöksiä sovelletaan Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä. Nairobin yleissopimuksen määräyksiä ja tämän luvun säännöksiä, jotka koskevat rekisteröidyn omistajan, aluksen päällikön ja laivanisännän velvollisuuksia, sovelletaan suomalaisiin aluksiin myös toisen sopimusvaltion talousvyöhykkeellä ja yleissopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla vastaavalla alueella.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta siltä osin, kuin merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvan hyllyn poistamiseen sovelletaan 10 tai 10 a luvun säännöksiä.

Merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvaan hylkyyn liittyvään öljy- tai kemikaalivahinkojen vaaran torjuntaan sovelletaan öljyvahinkojen torjuntalakia (1673/2009).

2 §

Aluksen päällikön ja laivanisännän ilmoitusvelvollisuus

Jos suomalainen alus on ollut osallisena merenkulkuonnettomuudessa, jonka seurauksena siitä on tullut hylky, aluksen päällikön tai laivanisännän on viipymättä tehtävä tästä Nairobin yleissopimuksen 5 artiklan mukainen ilmoitus Liikennevirastolle tai, jos hylky on toisen sopimusvaltion yleissopimusalueella, kyseisen sopimusvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Liikenneviraston on ilmoitettava asianomaisille merenkulku- ja ympäristöviranomaisille sille 1 momentin nojalla tehdystä ilmoituksesta sekä sille tehdystä Nairobin yleissopimuksen 5 artiklassa tarkoitettua ilmoituksesta.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

3 §

Hylystä varoittaminen ja sen paikantaminen

Liikenneviraston on 2 §:ssä tai Nairobín yleissopimuksen 5 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen saatuaan viipymättä varoitettava merenkulkijoita ja asianosaisia valtioita Nairobín yleissopimuksen 7 artiklan mukaisesti hyllyn luonteesta ja sijainnista.

Jos hyllyn voidaan olettaa muodostavan vaaran, Liikenneviraston on kehotettava rekisteröityä omistajaa ryhtymään kaikkiin mahdollisiin toimiin hyllyn tarkan sijainnin määrittämiseksi sekä asetettava määräaika tätä varten. Jos rekisteröity omistaja ei määritä sijaintia asetetussa määräajassa, Liikenneviraston on rekisteröidyn omistajan kustannuksella ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimiin hyllyn paikantamiseksi.

4 §

Hylyn aiheuttaman vaaran määrittely ja hyllyn merkitseminen

Liikenneviraston on saatuaan tiedon hyllystä päätettävä Nairobín yleissopimuksen 6 artiklan mukaisesti, aiheuttaako hylky vaaran. Sen on pyydettävä asian ratkaisua varten Liikenteen turvallisuusvirastolta, Suomen ympäristökeskukselta ja Puolustusvoimilta arvio hyllyn aiheuttamasta vaarasta.

Jos hyllyn katsotaan 1 momentin mukaisesti aiheuttavan vaaran, Liikenneviraston on ryhdyttävä kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin hyllyn merkitsemiseksi.

5 §

Hylyn poistamista koskevat toimenpiteet

Jos hyllyn katsotaan 4 §:n mukaisesti aiheuttavan vaaran, Liikenneviraston on viipymättä ilmoitettava siitä rekisteröidylle omistajalle ja, jos kyse on ulkomaisesta aluksesta, myös aluksen rekisteröintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Liikenneviraston on asetettava kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa rekisteröidyn omistajan on poistettava hylky ja ilmoitettava määräajasta kirjallisesti omistajalle siten kuin Nairobín yleissopimuksen 9 artiklan 6 kohdassa määrätään.

Jos hyllyn katsotaan 4 §:n mukaisesti aiheuttavan vaaran, rekisteröidyn omistajan on toimitettava Liikennevirastolle näyttö 7 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen tai muun vakuuden olemassa olosta.

Liikennevirasto voi meriturvallisuuden ja meriympäristön suojelun varmistamiseksi asettaa hyllyn poistolle tarpeellisia ehtoja Nairobín yleissopimuksen 9 artiklan 4 mukaisesti sekä puuttua poistoon mainitun artiklan 5 kohdan mukaisesti. Ennen kuin Liikennevirasto tekee päätöksen asiassa, sen on kuultava Liikenteen turvallisuusvirastoa, Suomen ympäristökeskusta ja Puolustusvoimia.

Liikennevirasto voi poistaa hyllyn rekisteröidyn omistajan kustannuksella Nairobín yleissopimuksen 9 artiklan 7 ja 8 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa silloin, kun hylky sijaitsee Suomessa tai Suomen talousvyöhykkeellä.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

Liikennevirastolla on oikeus saada tarpeellista virka-apua Puolustusvoimilta, Tullilta ja pelastuslaitoksilta tämän pykälän mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

6 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Sellaista suomalaista alusta varten, jonka bruttovetoisuus on vähintään 300, rekisteröidyn omistajan on otettava ja pidettävä voimassa vakuutus tai muu vakuus, joka kattaa Nairobin yleissopimuksen 10 artiklan mukaisen vastuun 9 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun määrään saakka.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus ottaa ja pitää voimassa vakuutus tai muu vakuus, koskee myös ulkomaista alusta, jonka bruttovetoisuus on vähintään 300 ja joka käy suomalaisessa satamassa tai käyttää Suomen vesialueella olevia satamalaitteita.

Edellä 1 ja 2 momenttia ei sovelleta sota-aluksiin eikä muihin valtion omistamiin tai käyttämiin aluksiin, joita käytetään yksinomaan muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen.

7 §

Vakuutusta tai vakuutta koskeva todistus

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa hakemuksesta Suomen alusrekisteriin merkityn aluksen rekisteröidylle omistajalle todistuksen 6 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen tai vakuuden voimassaolosta. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myös antaa todistuksen vakuutusvelvollisuuden täyttämisestä, jos alusta ei ole rekisteröity missään Nairobin yleissopimuksen osapuolena olevassa valtiossa.

Liikenteen turvallisuusviraston tulee peruuttaa todistus, kun sen myöntämisen edellytykset eivät enää täyty.

Aluksen päällikön velvollisuus on huolehtia, että 1 momentissa tarkoitettu todistus pidetään mukana aluksessa ja jäljennös todistuksesta on talletettava Liikenteen turvallisuusviraston haltuun. Alusta ei saa käyttää merenkuluun ilman todistusta.

Tässä pykälässä tarkoitetun todistuksen antamisesta peritään maksu siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetusta todistuksesta.

8 §

Täytäntöönpano

Liikenneviraston 3-5 §:n nojalla tekemä päätös voidaan panna heti täytäntöön, vaikka se ei ole saanut lainvoimaa, jollei päätöksessä ole toisin määrätty tai muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

19 LUKU

Saatavan vanhentuminen

1 §

Saatavan vanhentuminen

Kanne maksun saamiseksi seuraavista saatavista on, riippumatta siitä, onko vastuu rajoitettu tai rajoittamaton, pantava vireille:

1) pelastuspalkkiota tai 16 luvun 9 §:ssä tarkoitettua erityiskorvausta koskevasta saatavasta kahden vuoden kuluessa siitä, kun pelastustoimi päättyi ja 16 luvun 11 §:n mukaista pelastuspalkkion osuutta koskevasta saatavasta vuoden kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut laivanisännältä ilmoituksen pelastuspalkkion ja osuuden suuruudesta; se, jota kohtaan vaatimus on tehty, voi kuitenkin kanneajan kuluessa pidentää tätä aikaa ilmoittamalla siitä vaatimusten esittäjälle;

2) korvaussaatavasta, joka johtuu yhteentörmäyksestä tai 8 luvun 6 §:ssä mainitusta tapahtumasta, kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona vahinko tapahtui, sekä mikäli saaminen johtuu siitä, että joku on 8 luvun 3 §:n mukaisesti suorittanut enemmän kuin hänen osalleen on tullut, yhden vuoden kuluessa siitä, kun hän on määrän suorittanut;

3) matkustajan kuolemaan tai ruumiinvammaan taikka matkustajan kuljetuksen viivästymiseen perustuvasta saatavasta kahden vuoden kuluessa maihin astumisesta tai siitä, kun sen olisi pitänyt tapahtua taikka, jos kuolemantapaus sattui maihin astumisen jälkeen, kahden vuoden kuluessa kuolemantapauksesta, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluessa maihin astumisesta;

4) korvaussaatavasta, joka perustuu siihen, että tavaraa on hävinnyt tai vahingoittunut tai sen kuljetus on viivästynyt taikka että konossementissa on annettu vääriä tai epätäydellisiä tietoja, yhden vuoden kuluessa siitä, kun tavara on luovutettu tai olisi pitänyt luovuttaa;

5) korvaussaatavasta, joka perustuu siihen, että matkatavaraa on hävinnyt tai vahingoittunut tai sen kuljetus on viivästynyt, kahden vuoden kuluessa siitä, kun käsimatkatavara on tuotu maihin tai muu matkatavara on luovutettu taikka, jos tavara on matkan aikana hävinnyt, siitä, kun maihin tuomisen tai luovuttamisen olisi pitänyt tapahtua;

6) saatavasta, joka johtuu yhteisen haverin maksusta tai kustannuksesta, joka on jaettava samojen perusteiden mukaan kuin se, yhden vuoden kuluessa siitä, kun merivahingonselvitys sai lainvoiman;

7) 10 luvussa tarkoitettun öljyvahingon tai 10 a luvussa tarkoitettun polttoainevahingon korvaamisesta kolmen vuoden kuluessa vahingon aiheutumisesta;

8) Nairobin yleissopimuksen mukaisten hylyn paikantamisesta, merkitsemisestä ja poistamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona hylyn on 11 a luvun 4 §:n mukaisesti katsottu aiheuttavan vaaran.

Korvauskanteen osalta, joka perustuu 1 momentin 4 kohtaan, asianosaiset voivat kanteen aiheuttaneen tapahtuman jälkeen sopia siinä säädetyn ajan pidentämisestä. Takautumiskanne saadaan panna vireille sanotun ajan jälkeenkin, ei kuitenkaan myöhemmin kuin vuoden kuluessa siitä, kun päävaatimus on tullut täytetyksi tai sitä koskeva kanne on pantu vireille.

Tässä pykälässä mainitun vanhentumisajan pidentämisestä tai keskeyttämisestä on Suomessa voimassa, mitä Suomen laissa siitä säädetään, vaikka oikeussuhteeseen muutoin sovellettaisiinkin ulkomaan lakia. Missään tapauksessa ei 1 momentin 3 ja 5 kohdassa mainittuja määräaikoja

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

saa ulottaa yli kolmen vuoden siitä, kun maihin astuminen tai maihin tuominen on tapahtunut tai niiden olisi pitänyt tapahtua.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kannetta ei saa nostaa enää sen jälkeen, kun kuusi vuotta on kulunut päivästä, jona vahinkotapahtuma sattui, tai jos vahinko aiheutui tapahtumasarjasta, päivästä, jona ensimmäinen tapahtuma sattui.

Edellä 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kannetta ei saa nostaa enää sen jälkeen, kun kuusi vuotta on kulunut päivästä, jona hylyn aiheuttanut merenkulkuonnettomuus sattui tai jos merenkulkuonnettomuus muodostui tapahtumasarjasta, päivästä, jona ensimmäinen tapahtuma sattui.

Jos velallinen muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa vastaa korvauksesta tai muusta saamisesta, johon laivanisännän vastuu on rajoitettu tai josta vain lastattu tavara vastaa, on kanne maksun saamiseksi pantava vireille korvaussaamisesta kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jolloin vahinko tapahtui, ja muusta saamisesta yhden vuoden kuluessa siitä, kun saaminen erääntyi. Jos velkojalla samalla on oikeus vaatia maksua laivanisännältä, lastinomistajalta tai muulta, vastuun olematta rajoitettu, kanneoikeuden säilyttämisestä on noudatettava, mitä yleisesti säädetään.

Jos tässä pykälässä mainittu saatava on joutunut merivahingonlaskijan käsiteltäväksi, katsotaan kanne pannuksi vireille maksun saamiseksi.

20 luku

Rangaistussäännökset

9 a §

Merilaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti

Laivanisäntä, aluksen omistaja tai rekisteröity omistaja, joka tahallaan laiminlyö 7 luvun 2 §:ssä, 10 luvun 10 §:ssä tai 11 §:n 1 momentissa taikka 11 a luvun 6 §:ssä säädetyn velvollisuuden ottaa vakuutus tai asettaa vakuus, on tuomittava *merilaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Merilaissa säädetyn vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä tuomitaan myös laivanvarustaja, joka sallii aluksen käytön merenkulkuun, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että 10 luvun 10 §:ssä tai 11 §:n 1 momentissa säädettyä vakuuttamis- tai vakuudenasettamisvelvollisuutta ei ole täytetty. Sama koskee sitä, joka aluksen omistajan sijasta huolehtii aluksen käytöstä sekä aluksen päällikköä.

9 b §

Vakuutustodistuksen mukanapitovelvollisuuden laiminlyönti

Aluksen päällikkö, joka tahallaan laiminlyö 7 luvun 3 §:n 3 momentissa, 10 luvun 10 §:n 3 momentissa tai 11 §:n 2 momentissa taikka 11 a luvun 7 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia, että aluksessa pidetään mukana vakuutusta tai vakuutta koskeva todistus, on tuomittava *vakuutustodistuksen mukanapitovelvollisuuden laiminlyönnistä* sakkoon.

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

21 LUKU

Toimivaltainen tuomioistuin ja oikeudenkäynti merioikeusjutuissa

3 d §

Toimivaltainen merioikeus merenkulkuonnettomuudesta aiheutuvaa hylkyä koskevassa asiassa

Jos kanne korvauksen saamiseksi 11 a luvun tai Nairobin yleissopimuksen nojalla hyllyn paikantamisesta, merkitsemisestä tai poistamisesta aiheutuvista kustannuksista voidaan nostaa Suomen tuomioistuimessa, käsitellään kanne Helsingin kärjäoikeudessa.

Jos vahinkotapahtuman jälkeen on perustettu 9 luvun 7 §:ssä tarkoitettu rajoitusrahasto Suomessa ja rekisteröidyllä omistajalla tai vakuutusenantajalla, jota vastaan kannetta ajetaan Suomessa tai toisessa sopimusvaltiossa, on oikeus rajoittaa vastuunsa, käsittelee Helsingin kärjäoikeus asiat, jotka liittyvät rajoitusrahaston jakamiseen vahingonkorvaukseen oikeutettujen kesken.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lain 1 luvun 1 ja 1 a § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 2 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 877/2014, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa tarkoitetaan:

-
- 5) *kansainvälisillä yleissopimuksilla*:
a) ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981, SOLAS-yleissopimus);

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

- b) alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvää vuoden 1978 pöytäkirjaa (SopS 51/1983, MARPOL 73/78 - yleissopimus);
  - c) kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaa vuoden 1978 yleissopimusta (SopS 22/1984, STCW-yleissopimus);
  - d) kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 30/1977, COLREG-yleissopimus);
  - e) vuoden 1969 kansainvälistä aluksenmittausyleissopimusta (SopS 31/1982);
  - f) yleissopimusta (n:o 147), joka koskee kauppa-aluksissa noudatettavaa vähimmäistasoa (SopS 54/1979);
  - g) öljyn aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta vuonna 1969 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen muuttamisesta tehtyä vuoden 1992 pöytäkirjaa (SopS 43/1996);
  - h) vuoden 1966 kansainvälistä lastiviivayleissopimusta (SopS 52/1968);
  - i) merityötä koskevaa vuoden 2006 yleissopimusta (SopS 52/2013);
  - j) vuoden 2001 kansainvälistä yleissopimusta alusten haitallisten kiinnittymisenestojärjestelmien rajoittamisesta (SopS 93/2010);
  - k) vuoden 2001 kansainvälistä yleissopimusta aluksen polttoaineen aiheuttamasta pilaantumisvahingosta johtuvasta siviilioikeudellisesta vastuusta (SopS 4/2009);
  - l) vuoden 2007 hylkyjen poistamista koskevaa yleissopimusta (SopS /2016);
-

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4.

Laki

alusrekisterilain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun alusrekisterilain (512/1993) 30 §:n 4 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa (1303/1999), seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

30 §

Alusrekisteristä poistamisen edellytykset

Alus on poistettava rekisteristä aluksen omistajan pyynnöstä, jos:
-----

2) merilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla rekisteriin merkitty alus merkitään Euroopan ta-
lousalueeseen kuuluvan valtion alusrekisteriin mainitun luvun 1 a §:n 1 momentin nojalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 17.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula